

Zadeva C-633/20

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

25. november 2020

Predložitveno sodišče:

Bundesgerichtshof (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

15. oktober 2020

Tožeča stranka in revident:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

Tožena stranka in nasprotna stranka v postopku z revizijo:

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Predmet postopka v glavni stvari

Direktivi 2002/92 in 2016/97 – Pojem „zavarovalni posrednik“ – Vključitev podjetja, ki potrošnikom za kritje tveganja bolezni ali poškodbe v tujini proti plačilu ponuja članstva v skupinskem zavarovanju, ki ga je sklenilo to podjetje, ter nadaljnje storitve

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanje za predhodno odločanje

Sodišču Evropske unije se zaradi razlage člena 2, točki 3 in 5, Direktive 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 330) in člena 2(1), točke 1, 3 in 8, Direktive (EU) 2016/97 Evropskega

parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (prenovitev) (UL L 26, 2. 2. 2016, str. 19) v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali je podjetje, ki ima kot imetnik zavarovalne police pri zavarovalnici sklenjeno zdravstveno zavarovanje za tujino in zavarovanje za kritje stroškov prevoza domov v primeru bolezni ali poškodbe v tujini ali v državi kot skupinsko zavarovanje za svoje stranke, ki potrošnikom prodaja članstva, na podlagi katerih so v primeru bolezni ali poškodbe v tujini upravičeni do zavarovalnih storitev, in ki mu pridobljeni člani plačajo nadomestilo za pridobljeno zavarovalno kritje, zavarovalni posrednik v smislu člena 2, točki 3 in 5, Direktive 2002/92/ES in člena 2(1), točke 1, 3 in 8, Direktive (EU) 2016/97?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju, zlasti člen 2, točki 3 in 5

Direktiva (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (prenovitev), zlasti člen 2(1), točke 1, 3 in 8

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Tožena stranka pooblašča oglaševalska podjetja, da z oglaševanjem od vrat do vrat potrošnikom proti plačilu ponujajo „članstvo v družbi TC Medical Air Ambulance Agency GmbH“. Članstvo omogoča uveljavljanje različnih storitev v primeru bolezni ali poškodbe v tujini. Sem spadajo povrnitev stroškov nujne medicinske pomoči in prevoza pacientov, organizacija in izvedba ustreznih prevozov ter obratovanje telefonsko dosegljive „alarmne centrale“.
- 2 Tožena stranka je pogodbeno povezana z družbo, ki s svojim medicinskim osebjem in svojim zračnim plovilom za toženo stranko opravlja del zavarovalnih storitev ter skrbi za organizacijo alarmne centrale, ki deluje 24 ur na dan. Tožena stranka ji za to plačuje nadomestilo. Tožena stranka je kot imetnik zavarovalne police sklenila skupinsko zavarovanje pri zavarovalnici, na podlagi katerega se strankam tožene stranke priznavata zavarovalno kritje v okviru zdravstvenega zavarovanja za tujino in zavarovanje za kritje stroškov prevoza domov v primeru bolezni ali poškodbe v tujini ali v državi.
- 3 Ne tožena stranka ne oglaševalska podjetja, ki jih je pooblastila, nimajo licence za zavarovalno posredovanje po nacionalnem pravu.
- 4 Tožeča stranka zatrjuje, da je dejavnost tožene stranke protikonkurenčna. V bistvenem meniju, da se tožena stranka ukvarja z zavarovalnim posredovanjem, za kar naj bi potrebovala licenco. Zato je pred nacionalnim sodiščem vložila tožbo in predlagala, naj se toženi stranki naloži, naj preneha brez licence, potrebne za

zavarovalno posredovanje, potrošnikom ponujati pogodbe o vključitvi v skupnost zavarovancev oziroma pooblaščati druga podjetja, da to storijo.

- 5 Deželno sodišče je tožbi ugodilo. Na podlagi pritožbe tožene stranke je pritožbeno sodišče tožbo zavrnilo. Sedaj mora o sporu odločiti predložitveno sodišče kot revizijsko sodišče.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 6 Za uspeh tožbenega predloga je odločilno, ali tožena stranka za odplačno posredovanje članstva potrošnikom, ki ga prodaja, po nacionalnem pravu potrebuje licenco. Odgovor na to vprašanje pa je odvisen od razlage člena 2, točki 3 in 5, Direktive 2002/92 in člena 2(1), točke 1, 3 in 8, Direktive 2016/97.
- 7 Pritožbeno sodišče je zavrnitev tožbe obrazložilo s tem, da se tožene stranke ne more opredeliti za zavarovalnega posrednika v smislu nacionalnega prava. Zavarovalni posrednik naj bi v skladu z nacionalnim pravom lahko bila le oseba, ki sama ni ne imetnik zavarovalne police ne zavarovatelj. Ta pogoj naj v primeru tožene stranke ne bi bil izpolnjen. Bila naj bi imetnik zavarovalne police pri podjetju, pri katerem je v lastnem imenu za tuj račun sklenila pogodbo o skupinskem zavarovanju. Poleg tega naj bi z vzpostavitvijo alarmne centrale ter organizacijo in izvedbo prevoza domov v primeru bolezni opravljala samostojne storitve, ki presegajo obseg storitev skupinskega zavarovanja.
- 8 Tožba zadeva pogodbeno dokumentacijo, ki jo je tožena stranka uporabila septembra 2017. Za tem je bila Direktiva 2002/92 z učinkom od 1. oktobra 2018 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2016/97, v okviru prenosa zadnje navedene direktive pa je bilo spremenjeno tudi nacionalno pravo, upoštevno v obravnavanem sporu.
- 9 Tako v skladu s staro kot tudi z novo različico nacionalnega prava je zavarovalni posrednik oseba, ki ji je kot predstavniku ene ali več zavarovalnic naloženo posredovanje ali sklepanje zavarovalnih pogodb, ali oseba, ki kot zavarovalni agent prevzame posredovanje ali sklepanje zavarovalnih pogodb, ne da bi jo za to pooblastila zavarovalnica.
- 10 V nemški sodni praksi in literaturi zato prevladuje stališče, da imetnik zavarovalne police skupinskega zavarovanja, ki proti plačilu ponuja članstva v tem skupinskem zavarovanju, ni niti zavarovalni posrednik niti nima položaja, podobnega posredniškemu.
- 11 Zastopa pa se tudi stališče, da imetnik zavarovalne police skupinskega zavarovanja pride v poštev kot zavarovalni posrednik tedaj, kadar skupinskega zavarovanja ne sklene v interesu zavarovancev, temveč v lastnem gospodarskem interesu.

- 12 Ali – in če da – pod katerimi pogoji je lahko oseba, ki je imetnik zavarovalne police skupinskega zavarovanja, zavarovalni posrednik, iz Direktive 2002/92 in Direktive 2016/97, ki je prvonavedeno direktivo nadomestila, ter iz v zvezi s tem do sedaj sprejete sodne prakse Sodišča ni mogoče nedvomno razbrati.
- 13 V skladu s sodno prakso Sodišča so dejavnosti, navedene v členu 2, prvi odstavek, točka 3, Direktive 2002/92, opredeljene široko. V tej določbi je pojem zavarovalnega posredovanja opredeljen kot dejavnost uvajanja, predlaganja ali izvajanja drugih pripravljalnih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb, ali dejavnosti sklepanja teh pogodb, ali pomoč pri vodenju in izvajanju teh pogodb, zlasti v primeru zahtevkov. V skladu s tem vsaka od dejavnosti, ki je navedena v členu 2, prvi odstavek, točka 3, Direktive 2002/92, pomeni dejavnost zavarovalnega posredovanja (sodba z dne 31. maja 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag in drugi, C-542/16, EU:C:2018:369, točka 37). Ti preudarki prav tako veljajo za dejavnosti, navedene v členu 2(1), točka 1, Direktive 2016/97. Tam opredeljeni pojem distribucije zavarovalnih produktov med drugim obsega dejavnosti svetovanja, predlaganja ali izvajanja drugih pripravljalnih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb, sklepanje takih pogodb ali pomoč pri njihovem vodenju in izvajanju, zlasti v primeru zahtevka.
- 14 Toženo stranko bi se morda lahko na podlagi storitev, ki jih ponuja, opredelilo kot zavarovalnega posrednika v tem smislu.
- 15 Za široko razlago pojma zavarovalnega posrednika poleg tega govorijo uvodne izjave obeh direktiv.
- 16 Direktiva 2002/92 in Direktiva 2016/97 izhajata iz tega, da zavarovalne produkte lahko distribuirajo različne kategorije oseb ali institucij. Direktiva 2002/92 navaja zastopnike, posrednike in „bančno-pozavarovalne“ operaterje (uvodna izjava 9), Direktiva 2016/97 pa poleg tega omenja še zavarovalnice, turistične agencije in podjetja za najem vozil (uvodna izjava 5). Zaradi enake obravnave operaterjev in varstva strank morata obe direktivi zajeti vse te osebe ali institucije. Področje uporabe Direktive 2016/97 je pri tem očitno širše kot področje uporabe Direktive 2002/92 (uvodni izjavi 7 in 8 Direktive 2016/97). Cilj Direktive 2016/97 je zagotovitev, da je raven varstva potrošnikov kljub razlikam med distribucijskimi kanali enaka (uvodna izjava 6).
- 17 Iz teh uvodnih izjav ni mogoče razbrati, da direktivi kot zavarovalnega posrednika štejeta izključno predstavnika zavarovalnice in zavarovalnega agenta.
- 18 Namen, ki ga imata direktivi 2002/92 in 2016/97, prav tako govori za to, da bi bilo treba osebo, ki – tako kot tožena stranka – proti plačilu nadomestila potrošnikom ponuja članstva v skupinskem zavarovanju, šteti za zavarovalnega posrednika. Obveznost registracije, določena v teh direktivah, naj bi zagotovila, da kot zavarovalni posrednik lahko nastopa le tisti, ki izpolnjuje stroge poklicne pogoje glede strokovnosti, ugleda, odškodninskega jamstva in finančne sposobnosti (glej uvodni izjavi 14 in 16 Direktive 2002/92). S tem naj bi se po eni strani dosegli

visoka poklicna raven zavarovalnega posredovanja in harmonizacija trga posrednikov v Uniji prek odprave ovir za svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev in na drugi strani izboljšalo varstvo potrošnikov na tem področju, torej varstvo imetnikov zavarovalnih polic (glej sodbo z dne 17. oktobra 2013, EEAE in drugi, C-555/11, EU:C:2013:668, točka 27).

- 19 Za stranke, ki želijo zavarovati določeno tveganje, je navsezadnje v gospodarskem pogledu nepomembno, ali zavarovalno kritje prejmejo neposredno kot imetniki zavarovalnih polic ali posredno prek podjetja kot zavarovanci v okviru skupinskega zavarovanja. Zato se ne zdi utemeljeno, da se za osebo, ki stranki proti plačilu nadomestila priskrbi zavarovalno kritje, uporabljajo različne zahteve, in sicer glede na to, ali stranka pridobi položaj imetnika zavarovalne police ali zavarovanca. Varstvo potrošnikov, ki ga zasledujeta direktivi 2002/92 in 2016/97, bi torej lahko utemeljevalo, da se osebe, ki tako kot tožena stranka v lastnem gospodarskem interesu prodajajo članstva v skupinskem zavarovanju, šteje za zavarovalne posrednike.
- 20 Direktiva 2016/97, drugače kakor Direktiva 2002/92, v uvodni izjavi 49 omenja skupinsko zavarovanje. Iz te uvodne izjave je sicer mogoče razbrati, da je v primeru skupinskega zavarovanja imetnik zavarovalne police „stranka“ in ne zavarovalni posrednik. Ta uvodna izjava pa ne pokriva vseh primerov skupinskega zavarovanja, temveč zadeva le take, pri katerih se posamezni člani ne morejo posamezno odločiti za vključitev. V obravnavanem primeru pa taka obveznost vključitve potrošnikov ne obstaja.